

Kunnskapsdepartementet
Postboks 8030 Dep
030 Oslo

Oslo, 23.10.2015

Vår ref.: 15/37

Høringsuttalelse fra Norges museumsforbund vedrørende revisjon av forskningsetikkloven

Innledning

Kunnskapsdepartementet har sendt ut forslag om endringer i lov av 30. juni 2006 nr. 56 om behandling av etikk og redelighet i forskning (forskningsetikkloven) på alminnelig høring. Kulturdepartementet har i epost av 26. august gjort museene under Kulturdepartementet og Norges museumsforbund oppmerksom på denne høringen. Norges museumsforbund vil derfor komme med noen kommentarer til det utsendte forslaget.

I «Framtidas museum», St.meld.nr 49 (2008 – 2009), er forskning et av de fire sentrale satsingsområdene i museumspolitikken sammen med forvaltning, formidling og fornying. Det betyr at forskning har vært løftet frem som en sentral og naturlig del av virksomheten i museene og et viktig premiss for arbeidet i museene. Satsingsområdene gjentas årlig i tilskuddsbrev fra Kulturdepartementet. Stadig flere av museene utformer forskningsplaner og lager publikasjoner med fagfelle vurdering. Disse anses som viktige ledd i en strategi for å styrke forskningen i museene. I 2014 ble det etablert en egen fagseksjon for forskning i Museumsforbundet. Denne skal både fungere som en arena for forskerne i museene, men også bidra til å styrke det fagligpolitiske arbeidet i Museumsforbundet i tråd med målene i Strategi for Norges museumsforbund 2015-2019 og Handlingsplan 2015-2016.

Norges museumsforbund har i 2015 etablert *Norsk museumstidsskrift* som et tiltak i styrkingen av og synliggjøringen av forskningsaktiviteten i museene. Tidsskriftet er et OA elektronisk tidsskrift som eies av Museumsforbundet og utgis av Universitetsforlaget. For mer informasjon, se: https://www.idunn.no/norsk_museumstidsskrift

I dag er fem museer, utenom universitetsmuseene, på Forskningsrådets liste over godkjente forskningsinstitusjoner; Forsvarets museer, Nasjonalmuseet for kunst, arkitektur og design, Norsk Folkemuseum, Norsk Maritimt Museum og Norsk Teknisk Museum. Flere har ambisjoner om godkjenning, da dette åpner opp for å kunne søke om midler i Forskningsrådet.

Museene er fraværende i høringsnotatet

Museene er ikke nevnt i høringsnotatet, og det mener Norges museumsforbund er uheldig siden forskningsvirksomheten er en stadig viktigere del av museenes arbeid. Mange

museumsansatte har i løpet av 2014 og 2015 disputert for doktorgraden, og flere er i gang med avhandlinger knyttet opp til ulike universiteter. Dette viser at det er vilje til satsing på kompetanseheving innen museene. Andelen ansatte med doktorgrad er økende i museene, og det vil være viktig å styrke deres muligheter til fortsatt å kunne publisere vitenskapelig på linje med kollegene i universitet og høyskoler. Høringsnotatet har en veldig klassisk forståelse av forskning, forskere og forskningsinstitusjoner som preger teksten og problemstillingene som løftes frem. Den mangler perspektiver om formidling utover klassiske publikasjoner. Bruk av vitenskapelige data i utstillinger problematiseres ikke. Museenes arbeid med utvikling av utstillinger kan ofte generere forskningsetiske problemstillinger. Museenes arbeid med forskningsbaserte utstillinger bør også være underlagt de samme forskningsetiske prinsipper som vitenskapelig publisering. Norges museumsforbund mener at museene bør omtales i teksten slik at det blir tydelig at de regnes med blant institusjonene det forventes opprettholder en god forskningsetikk.

Redaksjonen og redaksjonsrådet for *Norsk museumstidsskrift* vil naturligvis bidra til å opprettholde en faglig høy standard i det som publiseres gjennom tidsskriftet. Gjennom fagfellellevurderingene og redigering vil forskningsetiske utfordringer kunne oppdages og påpekes. De kontroll- og rapporteringsrutiner, samt det uavhengige faglige utvalget som omtales i § 6 som en forutsetning for enhver forskningsinstitusjon, kan imidlertid bli noe krevende for de enkelte museene. For å løse dette kan man se for seg en løsning der Museumsforbundet oppretter en etisk komite/etisk råd i samarbeid med fagseksjon for forskning og redaksjonsrådet for *Norsk museumstidsskrift*. I høringsbrevets punkt 5.3.2. omtales forskningsinstitusjonenes etiske ansvar for opplæring og de mindre institusjonenes noe begrensede mulighet til strenge oppfølgingsregimer. For museene vil dette kunne løses av tilbud om opplæring gjennom seminarer i regi av fagseksjon for forskning i Museumsforbundet i samarbeid med relevante partnere.

Norges museumsforbund vil understreke at forskningsetikk er en viktig del av museenes samlede etikk. Museene i Norge forholder seg til ICOMs museumsetiske regelverk. Forskningsrelaterte problemstillinger berøres i punkt 3. «Museer ivaretar primærkilder til kunnskapsdannelse og fordypning omtales ulike sider ved museenes forskning og dokumentasjonsarbeid». Om forskning står det spesifikt i punkt 3.5: Forskning som utføres av museumsansatte skal være knyttet til institusjonens mål og oppgaver og utføres i samsvar med etablert juridisk, etisk og akademisk praksis.

Norges museumsforbund mener dette legger et grunnlag for at museene skal følge de samme standarder som universitetene og andre forskningsmiljøer følger, og mener at forskningsetikkloven også bør omfatte museene.

Med vennlig hilsen

Ivar Gunnar Braaten
styreleder

Liv Ramskjær
generalsekretær

Kopi: Kulturdepartementet